

LAMENTATIONS

Murung'agen e Re Ke Babyor Ney

Babyor ni Lamentations e lal i tang, ara daloloy', ni tangin e kireban' niy be yornag e binaw nu Jerusalem nike waer ko mael ko duw ni 586 u m'on ndawori yib Kristus, nni kirebnag re binaw nem min fek e girdi' riy nga Babylonia ni yad ba kalbus. Yug aram rogon nib ga' ni murung'agen e gafgowan' e bay ko re babyor ney, machane ku bay e thin riy ni be yog ni nge pagan'uy ngak Got me l'agan'uy ngak ko tin bayib e rran nga m'on. Girdi' nu Israel e ma yon' e pi tang ney ni yuduw u lan in e rran ni yad ma pag e abich mar pired nike kireban'rad ni yad be leamnag re gafgow nem nike tay yu Jerusalem ko duw ni 586 u m'on ndawori yib Kristus.

Gathon e Re Ke Babyor Ney

Kireban' rok yu Jerusalem 1:1-22

Gechig ni aw nga Jerusalem 2:1-22

Gechig, kalngan' nge l'agan' 3:1-66

Tomuren ni waer yu Jerusalem 4:1-22

Meybil nag e wurengan' 5:1-22

Kireban' rok yu Jerusalem

¹ Yu Jerusalem nike par ni go' ir, ya immoy bangiyal' nib sug ko girdi'!

Immoy ni ir e ba sorok u fayleng, ma chiney e ke bod be' ni bpin nike yim' figirngin;

Re nam nib pilung u fithik' e pi nam e ke mang ba sib.

² N'umngin e nep' ni i yor; ngi i ser e lu' u owchen nga but'.

Dariy bagyad e pi'in ni ur fagergad ni magey ni nge fal'eg lanyan'.

Pi'in yad e yad e karyag nigned, go' kar togo-pluwgad ngak e chiney.

³ Girdi' nu Judah e yad bogi sib ni dakriy gelingrad, kan chuwegrad u taferad.

Yad be par u lan yug boch e nam, ni dariy bang riy ni yad ra yog ni taferad –

Ke longbiyrad e pi to'ogor rorad, ni dariy kanawo'en miyad thay.

⁴ Dakriy be' ni mayib nga Tempel e chiney ko meybil ko pi rran nib thothup.

Pi'in rruagod ni ur tanggad u rom e yad be gafgow, ma fapi prist e kemus ni go' moen e yad be tay.

Ke par langan e pi garog ni dariy be' riy, ma yu Zion e ke mochuch ko amith.

⁵ Pi to'ogor rok e ke gel ngak; kar michgiyed nga gelingrad.

I SOMOL e ke gagiyegnag ke gafgow ni fan urngin e denen rok nib pire';

Pifak e ka ni kolrad ka ni fekrad ngabang.

⁶ Fla'ab rok yu Jerusalem e ban'en nike thumur.

Pi'in yad ma gafaliy e kar boded e gamanman ni *deer* nike m'ay gelngin ni bilig,

Nike chugur ni nge m'ay gelngirad ni bod ni yad be mil ko pi tamkol gamanman ni be lol'oegrad.

⁷ Ke par ni go' ir nike mogothgoth e chiney, yu Jerusalem e be sul ngi i leamnag e fla'ab rok kakrom;

Nap'an ni aw nga pa' e pi to'ogor rok, ma dariy be' ni ayweg.

Pi'in kar gelgad ngak e yad be minmin ngak ko waer nike tay.

⁸ Bugwan ni bfel' e ke chuw rok; dakriy e upong u daken ke thiyer.

Be gel'gel' nike mithag owchen ko tamra'.

Yu Jerusalem e ke alitnag ir ko denen rok nib tinowey.

⁹ Feni alit e ba mom ni yira guy, machane de dag nike magfan' ko mang e ke buch rok.

Ir nike thay e rib gafgow; dariy be' nra fal'eg lanyan'.

I gel e pi to'ogor rok me yor ngak SOMOL ni ngan runguy.

¹⁰ Pi to'ogor e kar iringed urngin e machaf rok.

Ni guyrad nranod ngalan e Tempel,

Ni gin ni yog SOMOL ndabi yan e *Gentile* ngay.

¹¹ Girdi' rok e yad be gel'gel' ma yad be changar-nag ban'en ni ngar ked;

Yad be thilyeg e machaf rorad ko ggan ni nge yag nra pired ni dab ra m'ad.

Fare binaw e tolul ngalang, ni ga'ar, "SOMOL, mu changar ngog, ngam guyeg u fithik' e bilig t'ay e gafgow ni gu be tay."

- 12 Be yor ngak gubin e pi'in yad be yan u to'oben, "Musap ngog, Dariy be' ni ka'eta' ba amith ni bod e birog e amith, Nib amith ni SOMOL e kefek nga dakenag ko fa ngiyal' nike damumuw.
- 13 "Ke pi' ba nifiy u lang, nib nifiy ni be yik u fithk'ag. I ngongliy ba wup rog nge thikiyeg nga but'. Ma aram me pageg nge digeyeg u fithik' e amith ni der tal.
- 14 "Ke fek babyoren urngin e denen rog ke m'ag nga ta'bang; Ke the' nga bilel'ugnag, ni tomalngin e rib tomal nike m'aynag gelngig. I Somol e ke pi'eg nga pa' e pi to'ogor rog, ni dariy gelngig u pulowrad.
- 15 "I Somol e ke minmin ko urngin e salthaw rog ni yad ba chacheag; Ma ke pi' barba' i salthaw ni ngar li'ed e pumo'on ni bfel' yangren rog. Ke pirdi'iy e girdi' rog ni bod e *grape* ni yima udiy ni ngan fek l'ogwen.
- 16 "Aramfan ni lan owcheg e kesug ko lu' ni be map'.

Dariy be' nrayag ni fal'eg lanin'ug; fa i pi' e
 athamgil ngog.
 An to'ogor e ke gel ngog; ma pi girdi' rog e
 dakriy ban'en ni magey rorad.

- 17 “Gu k'iyeg pa'ag, ma dariy be' nra aywegeg.
 Ke pining SOMOL e pi to'ogor ni ngar togo-
 pluwgad ngog u gubin yang;
 Pangirad ngog e bod ni gag e dow nib alit.
- 18 “Machane SOMOL e ir e bmat'aw, ya gag e da ug
 fol rok.
 Mmotoyil gad ngog, gimed e girdi' u gubin
 yang; mu guyed gag u fithik' e amith rog.
 Pi'in pagel nge rugod rog e kan fek'rad nga
 bang ni yad ba kalbus.
- 19 “Gu pining e pi'in gamad nga bang, miyad siyeg
 ni ngar ayuwegedgag.
 Pi prist nge pi tayugang' e karm'ad u lan e
 kanawo' u lan binaw,
 Ko ngiyal' ni yad be changarnag e ggan ni nge
 yag nra pired ni yad bfos.
- 20 “SOMOL, mu changar nga ga'ngin e gafgow rog,
 nge lanin'ug ni kari gafgow!
 Kari gafgow lanin'ug ni fan ko pi denen rog.
 Yi be thang e fan u lan e pi kanawo'; ma ku
 aritay lan e naun, pi naun ma bay e yam' riy.
- 21 “Ngam motoyil ko gel'gel' rog; dariy be' nra
 fal'eg lanin'ug.
 Pi to'ogor rog e kar felan'gad ni kam fek e riya'
 nga dakenag.

Mu fek fare rran i yib ni mmicheg; mu
gafgownag e pi to'ogor rog ngar gafgowgad
ni bod gag.

²²“Mog e kireb ngorad ni bochan urngin e buchan'
rorad;
Mu gechig nagraad ni bod nim gechig nageg ni
fan ko denen rog.
Gu be gel'gel' u fithik' e bilig t'ay e gafgow rog,
ke gafgow lanin'ug.

2

Gechig ku Somol nga Jerusalem

¹ Gelngin e damumuw rok Somol me upnguy yu
Zion ko lumor.
Feni gamog ni yib u tharmiy e ke pig ke kireb.
Rofen ni damumuw e mus ko Tempel rok me
n'ag.

² I Somol e gathay gubin e yochi binaw u Judah ni
de runguyrad
Me buthug nga but' e yungin kan yororiy nib
gel ni fan ko mael u lan fare binaw.
Me m'aynag fan nge thiyernag e binem e lung
nge pi tagagiyeg riy.

³ U fithik' e damumuw rok me waernag gelngin yu
Israel;
I siyeg ni nge aywegmad u nap'an ni yib e
to'ogor.
I aw ngomad ni bod rogon e nifiy nma kireb-
nag gubin ban'en.

- 4 I pulweg gan e gating rok ngomad ni bod ba to'ogor;
 Me li' gubin e pi'in ni gamad ma uf uf ngorad
 ma gamad ma felan' ngorad.
 Gu thamiyed gawealngin nifiyan e damu-
 muw rok u roy u Jerusalem.
- 5 I Somol e bod ba to'ogor, ni kirebnag yu Israel;
 Ni digey e yungin kan yororiy ni fan ko mael
 nge tafen e pilung nge mogothgoth.
 Ma gafgowan' ni fek nga daken e girdi' nu
 Judah e de tal.
- 6 Tempel ni gin ug meybilgad ngak riy e pirdi'iy
 nge yochyang u but';
 Me taleg e pi rran ni thothup nge *Sabbath*.
 Pilung nge prist e ta'reb rogon nra thamiyew
 gelngin e damumuw rok.
- 7 I Somol e n'age altar nge Tempel rok nib thothup;
 Me pag e to'ogor nge buthug e rungrung riy.
 Miyad tolunag e gel ni kar ted ko gin'en ni ud
 meybilgad riy u fithik' e felfelan'.
- 8 I SOMOL e turguy ni fare yoror nu Zion e thangri
 aw nga but';
 I pag e fol nga daken ni nga ri mich ni nge
 mogothgoth nib polo'.
 Pi wulyang nge rungrung riy e chiney e go'
 bay u but' nike mogothgoth.
- 9 Pi garog riy e ke mathrow nga chabungen e
 tin ke puth, ma pi dubchey ko garog e ke

m'ingm'ing ke yochyang.
 Fare pilung nge pi tolang rok e kan fekrad ni
 kalbus ngabang.
 Fare Motochiyel e daknir machibnag, nge pi
 profet ni dakir pilyeg SOMOL e changar
 rorad.

10 Pi pumo'on ni pilibthir nu Jerusalem e kar pired
 nga but' nike math gulungrad,
 Ni go' fiyath daken lolugrad ma mad u daken-
 rad e tutuw.
 Ma pi'in rugod e kar'aned lolugrad nga daken
 e but'.

11 Ke thow owcheg ko meyor; ni kari kireb
 lanin'ug.
 Kethay parwog ko meyor ni bochan e gafgow
 ko girdi' rog.
 Bitir nge madway e yad be paraw nike ma'
 gelingrad u lan e yupa' i kanawo' u lan fare
 binaw.

12 Ma yad be yor nag e mak'iy nge blel ko pi
 chitiningirad;
 Yad be thig nike m'ay gelingrad u lan e yupa' i
 kanawo' ni gowa kar maad'adgad,
 Ma yad be yim' nib sasag'al u pa' e pi chi-
 tiningirad.

13 Ah Jerusalem, gur nri gab t'uf, mang e ku rayag
 ni nggog?
 Urogon ni nggu faleg' lanin'um? Dariy be' ni
 ka'ayib ba gafgow ngak ni bod e biney.

Ya gafgow rom e ba to'ar ni bod lan e regur; ke math e liyab ngom.

- 14 Pi profet rom e go' thin ni malfith e yad be yog ngom;
 Yad be ban nigem ko machib ni yad be tay ni dariy e ngiyal' ni ngam guy e kireb rom.
 Yad be gagiyeg nigem ngam leamnag nde t'uf ni ngam pi' ker'um ko denen rom.
- 15 Girdi' ni yad be yan u to'bem e yad be changar ngom nga but';
 Ni yad be chichingeg lolugrad miyad be min-min ko mogothgoth ni keta' yu Jerusalem:
 "Irrera' fare binaw ni bfel'usun, ma uf uf rok e fayleng?"
- 16 Urngin e to'ogor ma yad be moning nagem yad be changar ngom u fithik' e fananikan.
 Ni yad be thilpiriy l'ugunrad ma yad be kirebnag owcharad ma yad be ga'ar, "Kad thirifed u but'!
 Irrera' fare rran ni ku'ud son naged!"
- 17 I SOMOL e ke rin' n'en ni yog nra rin':
 Ke gechig nagdad ndaki wurngan', ni bod ni yog ngodad kakrom.
 Ke pag e pi to'ogor ke gel ngodad, ni kar uf uf gad ko waer ni kadted.
- 18 Jerusalem, mu pag e pi rungrung rom ngar yorgad ngalang ngak SOMOL!
 Mu pag lu'am nge map ni bod e lul' ni be yan e ran riy ni nnep' nge rran.

Nge aw parwom ko meyor nge gafgow ni ga
be tay.

- 19 Numngin e nep' ni ngu'um od bayay nge bayay
ngu'um yor ngalang ngak Somol;
Ni ga be pu'og lanin'um nga but' ma ga be
wenig ngak ni nge wurngan' nga daken
pifakam –
Pi bitir ni be li' e mak'iy u gubin e pi tam'ing
ko kanawo'!
- 20 SOMOL mu changar! Mangfan ni ga be gechig
nagmad ni arayrogon?
Pi'in ni ppin e yad be longuy pi fakrad nrib t'uf
rorad!
Prist nge profet e yi be thang e pogogan rorad
u lan e Tempel!
- 21 Fel' yangren nge pilbithir e go' yad ba aw' u lan
e kanawo' ni karmad'.
Pumo'on nge ppin ni bfel' yangeren, e
karm'ad ko saydon rok e pi to'ogor.
Mu thang e pogofan rorad nide wurngan'um
ni gelngin e damumuw rom e rofen nem.
- 22 Mu pining e to'ogor rog nga ba madnom ko k'ar
marus u to'obeg i yan,
Ma dariy be' nrayag ni nge thay nge mil u
fithik' e damumuw rom e rofen nem.
Kar thanged e pogofan rok pifakag, ni ug
chugliyrad ni yad ba t'uf rog.

3

Gechig, kalngan', nge l'agan'

- ¹ I gag e cha' ni gumnang e gechig nma pi' Got.
² I pi'eg nga'ar i yan nga to'ar nga fithik' e lumor
³ Me toyeg i toyeg ko dumow ndariy bochi marunguy rok.
- ⁴ Me pageg ni kug maad'ad ma ke t'et'ar yileg.
⁵ I ning e mab ngog nggu par u kalbus u fithik' e gafgow nge amith.
⁶ I gelfen ngog ni nggu par u fithik' i talumoren e yan'.
- ⁷ Ke michgiyeg ko chen; I gag ba kalbus ni dariy liben mug thay.
⁸ Gu yor nag e ayuw ngalang, me siyeg Got ni nge motoyil;
⁹ U gu wan ni gu be thigthig ma yungi rungrung ni malang e be ning e wo' ngog u gubin yang ni gu ra cheal ngay.
- ¹⁰ I son nageg ni bod ba gamanman ni *bear*; me og ngog ni bod ba layon.
¹¹ I tulfeg nga wuru' e kanawo', nge popofeg ni yoch yang, me pageg nge yan.
¹² I girengiy e gat'ing rok me paluweg ngog e pi gan e gat'ing rok.
- ¹³ I pag e pi gan e gat'ing rok nge aw ngog nge rich nga'ar.
¹⁴ I minmin e girdi' nga ya'ag ni polo' e rran; ni kug mang ba makak'ar ngorad ni yad gubin.

- 15 Ggan nge garbad rog ni pi' ngog e bilig t'ay e gafgow.
- 16 I gichgichiy owcheg u fithik' e but' nge m'ing nguweleg u daken e malang.
- 17 Gu pagtalin rogoy ni yima par ndariy e m'ar nge rogoy ni yib gapas nge uw rogon ma yi ba felfelan'.
- 18 Daki n'uw nap'an ni nggu par ni gubfos; ya l'agan' rog ngak SOMOL e dakriy.
- 19 Lanin'ug ko amith rog, nge gag ni dakriy e tabnaw rog, e ba yub nib mo'oy.
- 20 U gu par ni yiggu be leamnag, mi ri parde' lanin'ug.
- 21 I sul e l'angan' ngog nap'an ni gu leamnag e ren'en ni ba'aray:
- 22 Fare t'ufeg rok SOMOL ni dabi m'ay nge marunguy rok e ku be ul ul i yan,
- 23 Nib k'akling ni bod e kadbul, nib mich ni bod e yal' nra for ngalang.
- 24 I SOMOL e kemus ni ir e urngin ban'en ngog, are ir e kug tay e pagan' rog nga daken.
- 25 I SOMOL e ba gol ko pi'in ni karted e pagan' rorad nga daken,
- 26 Ere rib fel' ngodad ni ngu'ud son gad u fithik' e gumaen', ni ngad son niged ni nge mat'aw nagdad ngak.
- 27 Rib th'abi fel' ni ngad filed e re guma' ney ni kagdad ppagel.

- 28 Nap'an ni gadad ra gafgow, ma thingar da pired nga but' u bang ni go' gadad nib math gulngudad u fithik' e gumaen';
- 29 Thingar da siro'gad ni kadm'ing gad, ya kuramoy ban'en nra lagan'dad ngay.
- 30 Yug aram rogon e parde' nge thin nib wup-wup, ma thingarda feked ni gubin.
- 31 I Somol e rib marunguy ma dabi n'ag dad ni manemus.
- 32 Yug bay i feke kireban' i yib ngodad, machane t'ufeg rok ngodad e rib mich ma ba gel.
- 33 Dar ma felfelan' ngay ni nge k'aring e gafgow ara amith ngodad.
- 34 I Somol e manang e ngiyal' nike parde' lanin'dad u kalbus;
- 35 Ma manang e ngiyal' ni kan siyeg rodad mat'awdad ni pi' ngodad;
- 36 Nap'an ni yira chefeg ni daki yal'uw e tin nib mat'aw ni ngan rin' u kort ma manang.
- 37 Tiriggil rok Somol e gubin ngiyal' nma yan ni bfel' rogon ni dabiyag i thilyeg.
- 38 Fel' fa kireb e ta'reb rogon, nma m'ug fe buch ni ir e keyog.
- 39 Mangfan nap'an ni yira gechig nagdad ni bochan e denen rodad ma gadad gun'gun'?
- 40 Ngad fal'egned i yaliy e pi kanawo' rodad ma gadad sul ngak SOMOL.

- 41 Ngad binged lanin'dad ngak Got nu tharmiy
ma gadad meybil, ni ngad ga'ar gad,
- 42 “Kug denen gad ma kug togopluwgad, me
gur SOMOL, e dawor mu n'ag fan romad.
- 43 “Kam tulufmad kam thang e pogofan romad;
wurengan' rom e ke mith nga fon e dumu-
muw rom,
- 44 Nga fon bang i manilang ko dumumuw ni
kay gi dubu'ag ni dabiyaq ni nge bugor e
meybil romad nga barba'.
- 45 Kam taymad ni bod ba modo' ko fayleng.
- 46 “Urngin e pi to'ogor romad ma yad be yog e thin
nib mkunkun ngomad ma yad be moning
nagmad.
- 47 Kug warod u fithik' e riya' nge bilig tay e
gafgow; ma gamad be par u thatharan e
riya' nge marus.
- 48 Be map' ni lul' e lu' nu owcheg ko gafgow
rok e girdi' rog.
- 49 “Lu'ag e bayi map' ni bod e lul' ni dabi tal
- 50 Nge taw ko ngiyal' nike sap SOMOL u
tharmiy nga but' ke guy dad.
- 51 I yor lanin'ug u nap'an nug gguy e n'en ni
kan rin' ngak e ppin ko fare binaw.
- 52 “Kug ma'achthal ni bod ba arche' u pa' e pi
to'ogor ni dariy tapgin ni ngar fananikayed
gag.
- 53 Ra thuryed gag ngalan ba low ni ku gubfos
miyad ning ngab malang.

- 54 I chugur ni nge chap e ran u dakenag, mu gu leamnag nike chugur e yam’.
- 55 “Mug yor ngalang ngom, SOMOL, u rom u t’ay e low.
- 56 Ma nap’an e gu wenig nag ngom ni ngam rung’ag e meyor rog, ma ga rung’ag.
- 57 Ma ga fulweg lamag ngamog ngog ni dab kugrus.
- 58 “Somol, gur e mub mu lageg, ma ga ayweg e pogofan rog.
- 59 Mu fol ngog; ya gamnang e kireb ni kan rin’ nib togopluw ngog.
- 60 Gamnang rogon e pi to’ogor rog ni yad be fananikayeg ma yad be makath nageg.
- 61 “SOMOL, kam rung’ag oren e morugthin ni karted ngog; me gur e gamnang urngin e makath rorad.
- 62 Polo’ e rran ni yad be weliy murung’ageg ma yad be puruy’ nag e n’en ni ngar rin’ed ngog.
- 63 Yug ra kadbul nge mada’ ko nep ma yad be gosgos nigege.
- 64 “SOMOL, mu gechig nagraad ko tin karrin’ed.
- 65 Mu kirebnag wa’athrad mag suguyrad ko buchbuchan’!
- 66 Ngam tulufрад ngam thirifрад u daken e fayleng!”

4

Tomuren e waer ni tay yu Jerusalem

- ¹ Gol rodad ni immoy nib galgael e ke yim' ram'en; fapi malang ko fare Tempel e ke wagagey u lan e yupa' i kanawo'.
- ² Pi fel'yangren nu Zion e ba t'uf rodad ni bod e gol, machane chiney e ngongol ni yibe rin' ngorad e kar boded e th'ib ni but'.
- ³ Mus ko chitiningin e *wolf* ma matathuth nag pifak.
machane girdi' rog e kar boded e arche' ni *ostrich*, ni yad ba kan ngak pifakrad.
- ⁴ Yad ma digey pifakrad ni kab madway nge math e pogofan rorad ko blig nge balel;
pi'in bitir e yad be yor nag e ggan ma dariy be' nra pi' ngorad.
- ⁵ Girdi' ni i kay e ggan ni th'abi fel' e be yim' nriyul' ko mak'iy u lan yu pa' i kanawo;
ma pi'in un chuguliyrad u fithik' e fel' rogon e yad be wurgiy tafen e dow, niyad be gay e n'en ni ngar ked.
- ⁶ Gechig nta' ko girdi' rog e ba almarin ko pi'in girdi'en yu Sodom,
ni fare binaw ni gad Got pa' ngay nge pil nib tomgin.
- ⁷ Pi tayugang' romad e yad ba machalbog ko ayis ma yad ba wech ko milik; downgirad e ba famsow nib t'obt'ob nib gal ra'en.

- 8 Machane chiney e yad ba thig u lan e yupa' i
kanawo' ni dab kun poyrad, ke lumoren e
yam' owcharad;
bayach u dowrad e ke mlik' ni gowa l'ud, nike
bachbach ko yil rorad.
- 9 Pi'in karm'ad u tan e mael e kabfel' boch ko pi'in
fin ram'ad,
nib sasag'al ni li'rad e bilig, ya dariy e ggan ni
aywegrad ngar pired ni yad bfos.
- 10 Riya' ni yib ko girdi' rog e girengiy e marus ni
almirin i yib;
pi matin nib t'uf pifakrad rorad e ra lithed
pifakrad ngar longyed.
- 11 SOMOL e pu'og e damumuw rok nike mokun
ketun gelngin;
me yip' e nifiy ngalan yu Zion ke urfiy nga
but'.
- 12 Dariy be' u bang, ni mus ngak e pi'in tagagiyeg
ko pi nam nu bang,
ni tun ngan' nrayag ni thum' reb e to'ogor
ngalan e garog nu Jerusalem.
- 13 Machane me buch ni aram rogon, ni bochan e i
denen e pi profet nge pi prist
ni aram tapgin e yam' ngak bokun e girdi' ni
dariy ban'en nra buchedged.
- 14 Pi tayugang' e u ra deraw gad u lan e yupa' i
kanawo' ni gowa kar ma'ew gad,

ni kar thiy gad ko racha' ni dakriy be' nra ga'ran' ni nge math ngorad.

15 Me tolul e girdi' nra ga'ar gad, "Mmuchuwgad riy! Gimed ba ta'ay! Dab mmath gad ngo-mad!"

Ma aram miyad milethay u reb e nam nga reb, ni dariy be' ni m'agan' ngorad.

16 I SOMOL e dakrir uned u lanyan'; ir e ke werw-eregrad.

Ke m'ayfan e pi prist nge pi tayugang' rorad u wan'.

17 Gu changar gu changar niged e ayuw nge daki tael e changar romad made taw e ayuw.

Kug pired ni gamad be son nag e ayuw u ba nam ni dariy rok ni nge pi'.

18 Gamad e mus ko yan u kanawo' ma dabkiyag; ya to'ogor romad e yad be changar nagmad.

Tiromad e rran e ke thumur; ke taw nga tol'mad.

19 Ra tulfed gamad nib pay ni bod e arche' ni *eagle* nike ngalol u lang nga but'.

U ra gayed gamad u fithik' e yochi burey; mug gin gad ma kan kolmad u daken e ted.

20 Ra koled p'ebugul e yafos romad, fare pilung ni SOMOL e duwgiliy,

ni aram e cha' ni pagan' romad ni ra lagmad u pa' gubin e to'ogor.

- 21 Um minmin gad, gimed e girdi' nu Edom ngu Uz;
 ma gimed be felfelan' e chingiyal' n'ey ni ku
 rayag.
 Ya ku be yib e biromed e riya'; gimed mabay
 kum thigthiggad ni dariy e mad u daken-
 med ni kam tamra'gad.
- 22 Zion e ke pi' puluwon e denen rok; i SOMOL e
 dabki ta'mad ni kalbus u milekag nib n'uw
 nap'an.
 Machane gur Edom, e bayi gechig nigem SO-
 MOL; nge pug ngalang ngonglem ni kireb.

5

Ba Meybil nifen e wurngan'

- 1 SOMOL, nge yib woran ngan'um e n'en nike buch
 romad.
 Mu changar ngomad ngam guy feni kem'ay
 famad kug thiyar gad.
- 2 Binaw romad e bay u pa' e milekag;
 girdi' nu bang e be par ko pi tabnaw romad.
- 3 Pi chitamangimad e ke thang e to'ogor e fan
 rorad,
 ke par e pi chitiningimad ni dakriy figirngi-
 rad.
- 4 Thingar gu pi'ed puluwon e ran ni nggu unumed;
 ma thingar gu chuwi'iyed e l'ud ni nggu lum
 gad ngay.
- 5 Yibe maruwel ngomad nib gel ni bod e dongki
 ara kamel,

nike aw parowmad, ma danir pi' e toffan
ngomad.

⁶ U gu ninged e ggan nga Egypt ngu Assyria,
ni fan e nge dab gu m'ad.

⁷ Pi chitamangimad kakrom e ra denen gad, ma
yad e kar thumur gad,
ma gamad e kug gafgow gad ni fan ko denen
rorad.

⁸ Pi sib e yad e chiney e yad be gagiyeg niked
gamad,
ma dariy be' nra pithigmad u tan gelingrad.

⁹ Pi tathang pogofan e yad be deraw u wuru' e
binaw;
ngiyal' ni gamad be gay ganmad e kug dow
gad ko pogofan romad.

¹⁰ Mak'iy e ke k'aring e gowel nga dakenmad
ke par downgimad nike bod feni gowel ba
stof.

¹¹ Pi le'engimad e kan kolrad u gelngiy u daken e
burey ni Zion
ngu lan e yochi binaw nu Judah e yibe kol
pifakmad ni ppin riy.

¹² Pi tayugang' romad e kan fekrad kan uchliyrad;
ma danir tayfan e pi pumo'on romad.

- 13 Pagel ni fel' yangren romad e yibe ma'angach
ngorad ni ngu'ur bilged e *grain* ni bod e pi
sib;
yochi sarpagel e yad be dol'dol' u tan e lud' ni
yad be fek nib tomal.
- 14 Pi'in ke pumo'on e dakriy e ngiyal ni yad ma par
nga but' u langan e garog ko binaw,
ma pagel ni felyangren e dakiryag e musik
rorad.
- 15 Felfelan' e ke chuw u lan e yafos romad;
buchbuchan' e ke fek lon e pi churu' romad.
- 16 Dakriy ban'en ni magach ko gubin e tin u gu
uf'uf gad ngay.
Ku'ug denen gad, ere chiney e karug gafgow-
gad.
- 17 Kug m'ar gad nga lanin'mad
nike mom'aw ni ngguyed ban'en u fithik' i
lu'mad,
- 18 ni bochan e burey ni Zion e kann'ag ke par ni go'
ir,
pilis ni malboch e be gurul u fithik' e tin ke
mogothgoth.
- 19 Machane, gur SOMOL e pilung ni dariy
n'umngin nap'an
ma bay um gagiweg nge taw ko tungun.
- 20 Mangfan ni ar fini n'uw nap'an ni kam fek
owchem romad?

Mog kagmad ra yib ngan'um bingyal'?

21 SOMOL! Mu fulwegmad ngom, mfulwegmad!
Mu sulweg nga gil' e fla'ab romad ni kakrom.

22 Fa ka mu n'agmad ni dariy n'umngin nap'an?
Mog dariy folan e damumuw rom?

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788